

Discursus Prædicabiles, Sive Viridarium Sacrarum Concionum

Paoletti, Agostino

Coloniae, 1677

Dominica XV. Post Pentecosten. Ibat Iesus in civitatem, quæ vocatur Naim,
& ibant cum eo discipuli ejus, & turba copiosa. Luc. 7. Argumentum.
Ostenditur quam nociva sit curiositas.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55660](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-55660)

hæredem me institutum video, Christum reliquam, melique opibus, ac gazis intendam. *Post sepulturam enim necesse iam erat, & restituta Chry. c. 8. mensa scrutari, & hæreditatis divisionem. & alia D. Math. hujusmodi. Et quid postea sequeretur? Fortis in in cat. D. quit Abulensis oritur occasio ex hoc, ut nunquam ad Christum rediret; scilicet quia cupiditas rerum temporalium ex successione in bonis paternis, & nobilitate ex successione nova hæreditatis, casuarent q. 63. lit G. ut forte contrarium desiderium, & sic non rediret ad Christum. Revetait Carth. hanc nil perniciosius amore divitiarum. Nam qui divitiis implicatur,*

pedes suos mittit in rete, ne possit eam circumambulare perfectus; quia divitiis viscipera visco, & vix exvellitur animus servatus ad ea quod si tamen divitiis servit velitis, ad misericordiam veris, & non falsis, virtutis, non auro famulamini. Hinc cecinit Poeta.

Divitia non sunt argenti pondus, & aurum virtutes veras, accipe divitias, Virtus post funera vivit.

Ergo meo consilio acquiescite: Servite Deo, & non Mammonæ. Et in pace.

DOMINICA XV.
POST PENTECOSTEN.

Ibat IESVS in civitatem, que vocatur Naim, & ibant cum eo discipuli eius, & turba copiosa. Luc. 7.

ARGUMENTUM.
ostenditur quam nociva sit curiositas.

A Tribus hominem domo ejici, nempe aqua, fumo, mala muliere, fert proverbium: triplex incommodum e- jicit de domo inhabitantem. sunt verba Divi Bernardi, stillicidium fumus, & mala uxor. Verum supradictus mellifluus congruè quartum posse addi, scilicet curiositatem censuit, Egre dicitur utique seras necesse est, ut curiosus exteriora consideret, qui sic interna despicit: horum curiosorum primas ferat, scilicet Iteus stygius, qui immoderata curiositate actus ad parajum terrestrem se contulit, & mulierem inveniens, magna instantia ab ea quaesivit: Cur præcepit vobis Deus, ne comederatis de omni ligno paradysi, hoc scire inquit Diodorus atque intelligere volens, tanquam curiositatis amator Evam sciscitatur. Quis nisi immoderata curiositas scire desideravit, quid Deus ante creationem mundi egerit; Gigantes turrim ad stellas usque pertingentem ædificat non cepissent, nisi idæas fabricarum cœlestium, & immensos globos spherarum superænarum conspiciere avertent. Salomon semper id spectavit incredibili cupiditate, ut opera omnia creaturarum terrestrium penetrare posset; Proposui in animo meo querere, & investigare de omnibus que sub sole sunt. Regina

Sabæ e regnis suis discessit, ut, num sapientia tuus regis tamam, que torum orbem pervolvabat, & quater, cognosce posset: Sed & Regina Sabæ audita fama Salomonis, venit tentare eum in angustissimis Innocens Joseph vultus turbato servitium Pharaonis secum vinctorum conspiciens se continere nequit, quin causam interrogaret: Cur tristis est hodie facies vestra? Similiter Jonathas ex signis facie mortorem, qui cor Amonis filii David invaserat, concludit: Quare sic attentari mortis filii Regis: cur non indicas mihi magna curiositate Apollonia suo magistro diem Judicii sibi revelari petierant. Die nobis quando hæc erunt? Sic dicitus Pater Augustinus, tua, Paulum prædicantem, Verbū incarnatum, triumphum imperatorum videre desiderabat. Athenienses nulli adeo rei quam curiositati addicti erant: intellectus humani per curiositatem penetrantes secretissima mathematicas invenerunt: & dum varias experimentarum fecerunt, & varietatem objectorum patecendis oculis introducerunt, distinctiorem acertium invenerunt, & quod non è laibus patetis curiositate moti abeunt, varietatem regionum, & inorum conspiciunt: ad civitatem Naim oculos

Serm. 7. de Nov. Sp. S.
Gen. 3.
Diodorus apud Hay. tom. 1. in Gen. 1. v. 79.
Ecc. 1.

Ascositate, & cum Apostolis innumeram tur-
bam Chaillo adiret videbitis: Et ibi cum
... An pro obti-
... fierent discipuli
... eum sunt secuti?
... eos motos
... quae quotidie patrabat,
... Quae die crevit fama
... ita quae frequenter multa
... cum comitabantur eum. Et deo vixi secum perge-
... maxima tamen consuevit ad eum propter
... incomparabilem excellentiam, atque frequentiam
... in faciendis miraculis. Et dum ego de curio-
... de silento, vos curiositate devota cum atten-
... & silentio me audite.

PARS PRIMA.

Ibat eam illo discipuli ejus, & turba
copiosa.

1. Duo genera curiositatum repetiuntur,
prima desiderabat, & diligenter res oc-
cultas, & dignas scitu, quaeque proprium statum
concernunt, scire flagrat; haec est bona & la-
dabili, vocaturque à Divo Thoma studiositas studio
... cognoscendi ea, quae ad animum nu-
... ordinabiliter pertinent.
Secunda est desiderium inordinatum sciendi illa,
quae ad nos non pertinent, & specialiter secreta,
atque facta alterius, & haec vituperanda ac fugi-
... in super vacuis re-
... in pluribus ejus
... curiosis. Sanctus Anselmus sic
... qua scire
... Et Hugo Cardinalis: Est super-
... Hanc distin-
... Augustinus: Di-
... uterque a-
... Curiosus tamen ea
... Et
... S. Bernardus. Sunt qui scire volunt eo sine tantum,
... Et sunt, qui scire volunt ut scientiam suam vendant
... Et sunt quoque, qui scire volunt, ut adfiscant, &
... ut adfiscant, &
... haec ultima tara est in hominibus,
... hoc sensu Aristote-
... Omnis homo natura scire deside-
... Nullam passionem in corde humano magis
... Hanc nul-

lus subigere potest, qualibet alia potest in star-
ac-
... sed haec cum sit nobis facta prop-
... juxta Logicos omni soli,
... Huc spectat ille videtur Seneca
... Curiosum nobis natura ingenium dedit. Lib. de
... palehritudinis sua conjicia, spectatores beata vid.
... nos tantis rerum spectaculis genuit, perditura fru-
... c. 32.
... tam magna, tam clara, tam subtiliter
... non uno genere forma soluta
... natura dum spectatores, & admi-
... miratores suarum actionum mirandarum desiderat,
... quod videre deside-
... alias factus diligentiarum, & artificio-
... rum se perdidisse crederet. Imo Deus cordi-
... bus nostris laudabilem, & virtuosam curio-
... sitatem coelestium indidit; sed nos illam negli-
... gentes ad inferiorum indagacionem, ex quibus
... nulla resultat utilitas convertimur. Audiamus
... doctrinam Laurentii Justiniani Patriar-
... chae Veneti: Factus est homo, ut coelestia consequa-
... tur, in visibilia concupiscat, & majora quaeat. Lib. de
... Triumpho.
... ut summum videre op-
... petat bonum, inferiora ideo tanta cum aviditate
... perustrat, ut si quid in illis summi boni vestigium
... est, percunctando reperiat. Reverta humana curio-
... sitas nimis magna est. Non satiatur oculus visis, nec
... auris implentur auditu. Et ego jurem, non esse
... creaturam in qua non deat curiositas.

3. In empyreum sublevemur, & Lucife-
rum creaturam nobilissimam, quam manus divi-
na creavit, consideremus. Sacri Doctores causam
inquirunt, quodnam fuerit delictum Luciferi, ut
inverteretur tota curia coelestis, & ipse ab illa ve-
let indignus à sancto Michael ejectione? A Dio-
nylio Cathusano multis assignari causas scio,
inter quas primatum tenet superbia. Voluit quippe
... In c. 14.
... non solum secundum quod Deus in-
... Ifa. ar. 31.
... scilicet, ut eis pra-
... Deo, ita quod ipse Deo subisset, & ceteris ad
... Dei honorem praesisteret, sed voluit habere separa-
... um
... ita quod sibi subessent,
... in omnibus a-
... ad regulam recurrendo, eo quod sa-
... prior, ac sublimior esset. Sed D. Bernardus in hoc
... factu actum maximae curiositatis notavit primo,
... dum indirecte actu voluntatis similis Deo esse
... voluit Super solum Dei exaltabo solum meum. Et Isai. 14.
... Secundo dum actus intellectus
... ductus illos terminos,
... ad quos eum effrecati
... appetitus, & inordinata desideria portabant. Per
... De grad.
... curio-
... curio-
... curio-

Curiositas

curiosus quod affluvit illi, ait Bernardus. Sed nolim ut curiositate nostra ad tantam sublimitatem evehamur, sed dum idem nobis evenit, quod Lucifero ad nostra deprimamur volo.

4. In pueritia ubi necdum micant signa prudentiae nec germina rationis procedunt, jam arbor curiositatis crevisse videtur, quidam puer in tenera aetate Divo Bernardo consignatus fuit, ut ab eo instrueretur in virtutibus, & educaretur in statu religioso, Sanctus omnem diligentiam spondens, ut gradus perfectionis acquireret, eum acceptavit; primis diebus illum probare voluit, ut eum periceret, duabus patinis aviculam vivam impoluit, eaque puero tradidit ad cellam deportandas, stricte interim precipiens, ne ullo modo eas discooperiat; haec verba ferrum fuerunt, quae petram, appetitus percutientes, flammam curiositatis accenderunt, a sancto abiit, atque in via sic secum discutebat: repetito mandato mihi imposuit magister meus, ne scutellam discooperiam, quis divinare possit quid sub iis lateat, ac tantum piaculum sit superiorem scutellam amovere? sed cave, nam ne castangas tibi est interdictionem: quid aliud latere potest quam ferulum? & si hoc sit, suscipit quod animus mihi sit, quo stimulis gulas resistam, sed audite videor aliquid se movere. O Deus? & quid sit hoc? si pater me non videret, apertem, nullum est periculum, nescio quid agam, & quid ager si scutellas detexero? & si viderit, non nisi ferulae subijciat, & dum non amplius possit resistere impulsibus curiositatis, scutellas detexit, & avicula subito avolvavit, non multo post supervenit S. Bernardus, qui totius quod contigerat certior factus in stuporem est actus, in puero adeo juvene tantam curiositatem regnare, eum dimisit ad domum patris, ob curiositatem cum iudicis servitio Dei ineptum.

5. Quanto magis crescit aetas, eo plus augetur curiositas; postquam aeternus Creator grandem machinam caeli formavit, cum ornamentis solis, lunae, stellatum, planetarum, postquam fundasset terram, congregasset aquas, produxisset pisces, aves, herbas, plantas, flores, ferasque sylvestres, tres divinae personae producere hominem, ut horum omnium absolutus esset dominus decreverunt; jam scitis ad constitutionem hominis duas partes essentialis materiam, & formam, corpus, & animam intervenisse, *Fecit Deus hominem de limo terra, & inspiravit in faciem eius spiraculum vitae, & factus est homo in animam viventem.* En partem corpoream, & spirituales; hic ordinem, & prioritatem partium formatarum observare

debemus, primo format corpus, deum creaturam, si haec sine comparatione sit nobilior, dignior, cur Deus non dat illi praecedentiam, merito cum lex mandet, digniora esse praeponenda; & si corpus vellet coaequare cum anima, haec aliquam causam haberet ratione saltem prioritatis, nam lege determinante, dignitas ubi est major, prioritas temporis non attenditur, ingeniosus respondet Procop. Gazzeus animam si certitelle ante formationem corporis Adami, tunc vidisset formari manus, & interrogasset curiosus, in quem finem serviret manus, cur haberet tot digitos, & non plures, cur duae manus, & non duo capita, & sic discutendo de singulis membris cum maxima curiositate officia eorum interrogasset. Hinc Deus primo voluit formare corpus, deum animam creando insuadere, & infundendo creare. *Nec Deus (ait Procop.) animam prius ante formationem corporis creat, videlicet ne sitis Curiam, qua fiebant in spectrix. Clarius id alius expedit, ut sit: Ideo non ante haec omnia ex nihilo eam creavit, ut sit in inspectricem eorum, quia eam curiam esse non desiderat.*

6. Et quia loquimur de curiositate, nil scitome ut curiosum a vobis auderem, in hisce dubii resolutionem figurarem. Ex paradiso quatuor fluvios scaturisse legitur. Philon, qui exivit, fuit totam terram Egipti, Gyon, qui currit per Aethiopiā, Tygris, qui irrigat totam Armeniam majorem, Euphrates, qui uno brachio Mesopotamiam, & altero Babyloisiam inundat. Nunc mea curiositas prodeit, cur incolae illarum Regionum non navigant vel teodunt contra fluxum horum fluminum, ut sic ad paradysum terrestrem locum adeo delicosum pertingerent. *Quid Deus esse Theodoroto curiositatem hominum praevideat, ex qua ducibus his fluvios hoc attendent, hinc ut mortificaret eorum curiositatem, voluit nominatos fluvios per paradysum per creatas subterraneos scaturire, & postea e visceribus terrae effluere. Hoc equidem non frustra omnium Deus, ita dispensavit, sed ut amputaret superfluum hominum curiositatem.*

7. Ex scriptoribus profanis hunc defectum esse insertum, & inveteratum in cordibus hominum deduci potest, ut refert Plutarchus, quidam Aegyptius, dum nescio quid sub palatio occultatum gestaret, ab amico rogatus, praevalenter respondit: *Ideo velatum est ut sciretur. Pausanias Indoxius Philosophus scripsit, se velle conabari de Pyrausta, ut ad sphaeram solis attingere, & inspicere posset, originem eius splendorum observare.* Seneca

Seneca de quodam Canio Junio, narrat, eum libenter mori voluisse, ut non anima esset immortalis cognoscere posset, & non in instanti separationis a corpore posset scire an esset separata. Rex Antigonus per castra exercitus transfugas, fene cupiens, quid ageret Antagoras Poeta, eius tentationum adivit, & videns quod cogueret plices, dixit putasse quod Homerus plices vocaret, gesta Agamemnonis scribendo? Prudentibus respondit vates, & tu credis Agamemnonem in castris agere tan curiosus indagasse, nam in exercitu coguerentur plices? nulla est res in mundo vel homine, quae successu temporis non deficiat, sed curiositas semper crescit, quod magis homo vitam producat, tanto magis curiositas juvenescit. De quodam fene decepto legitur, quod cum animam ageret audiens quosdam militantes, caput erecit, aures arrigendo, ut qui dicentem intelligeret, astantes putantes eum auxilium petere, quid desideraret interrogarunt. Quibus respondit, volebam audire, quid diceretis, & deum mori. Ideo quidam vates hunc defectum curiosus objiciens sic cecinit.

*Quidquid si ruri, quicquid sit in urbe requiris.
Et quid inops Coarus, quid Mida dives agat.
Quid tibi quisq; ferant aliena negotia rerum?
Aene magistratus Pamphile: nunquid spes?
Quis res alterius proprius indagat omisissis.
Blandiri, aut nigro rodere dente cupit.*

8. An creditis Auditores e horum numero fuisse etiam mulieres, quae securae sunt Salvatori ob curiositatem, ut miracula ab eo patrata viderent, ego hoc non affirmo; sed id a sancto Luca Evangelista non specificari, sed eum tantum dicere: *ibant cum illo discipuli ejus, & turba copiosa.* Sed dato hoc non fuisse factum, ideo non dixim illas non esse curiosas. Quidam mercator Lusitanus ex India plurimas gemmas, raiasnes adamantes, rubinos, topazos, smaragdos, & similes uniones contulit, eas exposuit venales, & brevi tempore bono lucro illas vendidit. Solum smaragdi, vel quia non placuerunt, vel quia non erant perfecti, nullam emptorem habuerunt, audire quid fecerit, ut eos venderet? nonnullos se lectiores elegit, & deauratos Regibus misit rogans, ut si in publicum prodiret, hanc ei gratiam faceret, ut smaragdos in capillata gestaret, Regina id promissit, & sequenti die promissis stetit. Domicellae Lusitanae videntes

smaragdos, curiositate ductae scire cupierunt, quis illos donasset, vel unde eos habuisset, an in urbe reperirentur, ad mercatores miserunt, num illos haberent, & scientes apud illum mercatorem reperiri, non curantes pretium, vel expensas ex curiositate unico die omnes emerunt. Sed hae domicellae aliquatenus sunt excusabiles, vel quia accommodare se Reginae voluerunt, vel quia erant juvenes, earumque forma illum ornatum postulabat. Qui dicetes si etiam mulieres grandaevae, quae aptiores potius sunt dare consilium, quam illud a speculo recipere, in hoc defectuolae sint?

9. Sara uxor Abrahae erat aetate provecta. Sic Genesis: vel ut scribit doctissimus Abulenosis, *erant ambo senes, Abraham centum, Sara nonaginta annos numerabat.* Dum sanctus Patriarcha Sole calentissimo ad portam aetis hauriendi gratia sederet, tres Angelos a longe, quos peregrinos putavit, venire conspexit, & quia erat hospitalis, illis obviam processit, rogavitque ne producerent iter, sed domi suae divertent, lassaque membra recrearent, se omni charitate excepturum, *Confortate cor vestrum, piscoe transibitis, indicite enim dechnastis ad, servum vestrum.* Acceptarunt invitationem, & apud eum manserunt, Abraham totus latus domum intrat, servis imperat, Saram applicat cibis praeparandis, & hospitibus tractandis: Sara nonnullas pastas conficit, servi vitulum tenerrimum, & pinguisimum mactant, Abraham mensam instruit, lac & butyrum affert, convivae mensam adeunt, ab Abrahamo sub arbore extra tabernaculum non procul a domo inlustram, hilariter epulantur; prandio finita, Angeli ob charitatem exhibitam humanissime gratias agerunt, eique dixerunt *Habebit filium Sara uxor tua.* Hic facit textus hanc foeminam auditis his verbis, dum se nonagenaria considerat, censeretque impossibile se concipere posse, risisse affirmat. *Risit Sara,* hic quoddam dubium moveo, si Sara non erat praesens, sed negotiis occupabatur domesticis, quomodo promissas Angelicas audire potuit, ut moveretur ad risum, maxime cum sub meridiem infra arborem pranderent? dixerat enim Abraham; *Requiescite sub arbore.* Ovester hic sumit occasionem laudandi modestiam Sarae, foeminaeque docendi ut Saram, coram hospitibus non comparando imitetur, *Docet hic Sara foeminas honestatem, ut non se oculis hospitem ingerant.* Ergo si abeta, quomodo poterat audire, & si non audiret, quomodo risit? N. ubi fuerit

Gen. c. 18.

Abul. ibid. 491. col. 2. lib. 8.

Gen. c. 8.

Oleas. hic s. 177. c. 10.

177
licab
5

rit Sara oblectate, Post ostium tabernaculi; elan-
 culum retro ostium curiosa aures arcebat, ut
 omnes discursus perciperet, quid nemp dicebant
 hospites, quidque maritus responderet. Hinc O-
 leas ibi
 Ioan. Hays
 ibi. v. 9.
 n. 299.

Lippo ibi.

Paulus

Arefi de
 viuis. p. 2.
 lib. 6. im-
 pre 174. f.
 6. n. 8.
 D. Dion.
 Cart lib. 2
 de remed.
 rem. f. 601.
 col. 1. art. 9
 Tom. O
 pufe. infig-
 giora.

Si in tabernaculo, qua mulierem decebant,
 sollicita curabat, quomodo audire prolem habitu-
 ram? & sibi ipsi responderet. Insuper quidquid di-
 cat textus, nisi post ostium tabernaculi, sed cur
 post ostium quasi absconditur: sine dubio, ut ducta
 quadam curiositate, qua dicebantur perciperet. Et
 Lippomanus concludit: Curiosus auscultabat mu-
 lierum more curiosior.

10. In ipsis etiam bestis hic notabilis defe-
 ctus depræhenditur, & quis unquam hoc crede-
 ret? Deficio auditores, an audiueritis, vel apud
 Scriptores legitur, qualiter venatores capiant fi-
 mias Indicas, quæ ibidem maxima copia reperit-
 untur: Istæ simiæ sunt adeo suspiciosa, ut de noctu
 in terra manere, & dormire nolint, sed altissi-
 mas arbores scanant, in earumq; ramis quietem
 capiunt, Venatores itaque, qui hanc earum pro-
 prietatem norunt, arborem in qua dormire so-
 lent, observant, Una igitur splendente ad illas
 arbores se conferunt, finguntq; se nescire illas fi-
 mias in ramis quiescere, Multa paria ocrearum
 profertunt, & omnibus excepto uno pari viscum
 interius afficiunt, & sedendo ocreas quidam in-
 ducit, & post aliquod temporis spatium ocreas
 exiit, & ocreas visco illinitas in illa arborem telin-
 quit, & retro dumetum se abscondit, simiæ quæ
 venatorum actiones omnes observarunt, descen-
 dunt, & curiositate ductæ omnia quæ videntur
 imitantur, num ocreis bene incedatur, probant,
 illas in ducunt, & quia sunt visco illinita subito
 accurrunt venator, & dum nec fugere, nec ut boi-
 e subire possunt capiuntur: & curiositatem suam
 Hunc alludens ille doctus hoc symbolū forma-
 vit, eiq; tale leuama adiecit: *Seipsum seducit.*

11. Verbo. Non inueniens creaturam sensi-
 bilem, in qua non regnat curiositas; & esto om-
 nes dedecet, tamen hominem qui se profertur
 seruum Christi, specialiter ita reddidit odiosum,
 ut si nil aliud esset, tamen quia eam summe pere-
 Filium Dei execratur, illum abominandum facit.
 Hoc deducere ex eo quod narrat sanctus Lucas,
 quo, iussu Pilati Salvator à ministris curiæ fuit
 ductus ad aulam Herodis, hic eo visio mirè est ex-

hilaratus, non solum quia dudum ejus colloqui-
 um appetit, sed & quia ex fama multa hereticæ
 ab eo gesta fuisse dederat, aliquod miraculum
 videre sperabat: Illi alloquitur, variis quærit, nec
 illum responsum referet, Interrogabat eum multo
 sermonibus, at ille nihil ipsi respondebat, & tanta
 cum eo agebat, eiq; gratiam præstare conabat.
 Si Christus affabilem omnibus etiam sibi non
 addidit præstitit, cur Herodi, qui erat perfoca
 illius, non responderet: forsitan quia parum ho-
 buit illum Herodem, qui crudeliter ter inno-
 centes pueros occidit, vel quia suum præcipue
 rem decollari fecit: alii dicunt, quod si Christus
 respondisset, propalasset suam sanctitatem, &
 innocenciam, & Herodes eum liberasset à morte
 quam ille libenter ob redemptionem inimici
 subire voluit. Has esse bonas rationes, cur Chri-
 stus siluerit non nego; Sed Iansenius, Catho-
 licus ad meum propositum respondens: Chri-
 stum tacuisse, quia Herodes curiosa & inuisita
 scire voluit. Voluit ergo demonstrare hoc si-
 lentio, quantum sibi displiceret curiositas, eum-
 que sic mortificare voluit. Hinc Iansenius: Non
 merebatur videre aures divina, quia tantum ex
 curiositate signum quærebatur responsum: & Ca-
 tholicus, nihil Iesus respondit, quia Herodes in-
 dignus fuit, eo quod ex curiositate fuerat motus.

Noster Redemptor gloriosus etiam ululat-
 rexit, undique circa Jerusalem fama hoc divul-
 gavit, & ad aures Apostolorum detulit, omnesq;
 exhilaravit. Solutus Thomas fidem præbere non
 vult, in dō tonndē ait, Nisi videret, & tangeret:
 mittam manum meam in locum: *et tangeret non
 credam.* Sapia humanata concaculum in quo
 erant discipuli, intrat, venit Iesus, & stetit in me-
 dio, Ad incredulum se venit, & digito cum vo-
 cat, manum ei portigit, ut plagas receditas me-
 lius tangere possit. Deinde dicit Thomæ, *Infer
 dignum tuum huc, pattem dextera, in que e-
 rat villos lateris, disto operit dicitas, mitte manum
 tuam in lacus meum.* Sed si Christus volēbas
 credi à Thomas suam resurrectionem, cur verbis
 hoc et non inlinuat, aut cur ejus intellectum
 splendore gracie non illustrat: nonne sufficit
 dicere, accede dō infidelis, me bene inuere, vul-
 tum observa. hanc meam humanitatem con-
 templatē, an non vides hanc vulnera, adhuc ma-
 dida sanguine? sine dubio ad hæc Thomas cre-
 didisset, quod exinde patet, quia sine tactu pla-
 garum, ad solam vocem magistri statim est con-
 vertus, & exclamavit, *Domine meus, & Deus*

Cur ergo tanta diligentia cicatrices renovari vult, ac si cicatrix & manibus velut latus transfoderetur. Respondit D. Joan. Chrysol. omittit: Considera demeritis clemenciam, qualiter & pro una cicatrice ostendit scripturam vulnera habentem. Cicatrices autem saltem non sunt, sed tamen, quia solus Thomas quatuor, neque hoc eum privavit Christus. Sed D. Chrysol. non aliam rationem, quam curiositatem addit, dum Thomas dixit: Nisi videro, & tetigero, & mittam manum meam in loca clavorum, non credam. Nunc videte, ad non Christum detestatur curiositatem, cum ut illam pelletur de corde Thomae eum invitavit ad vulvea sancta renovanda. Perinde ac dixisset, ut tua curiositas videat, & languendo cesset, contentor ut has plagas renovet: Insuper digitum tuum huc, mitte manum tuam in latus meum. Audiamus S. Chrysol. Cur Thomas vestigia fidei sic requirit? cur tam pie patenter tam digne discitit rearguitur? cur a vulnera que manus inficit impia, de vota, dextera sic respicit: cur latus, quod impij militis lancea patefecit, referere manus mittitur obsequenti? cur dolorem periculis furoribus irrogatos, famulantis curiositas renovat immota? & quidem doctissimi scriptor doctissimam Chrysol. confirmans ait: Excite curiositatem in se, in se, in se, & respiciat vulnera a tortoribus in passione Christo inflicta: plane committit curiositas, mysteria Christi, maculatur, requiritur vestigia fidei respiciat manuum plagas, respiciens lateris vulnera, re vocans de se tortorum immittes dolores. Quid doretur curiositate? qua Christiana fides iniquitatem sacramentorum? Quis crederet a curiositate violari fidem Dei?

14. Et cur creditur, Christum noluisse numero suorum discipulorum ascribi illum, qui non vocatus discipulis aggregari petiit: Magister sequor te, quocumque ieris: cur repulit eum dicens: Vulpes foveas habent, & vulvras caeli nidus, filius autem hominis non habet ubi reclinet caput suum? si aliud Christus non intendit, quam sui sequacium numerum augere, cur hunc abegit, qui in hujus societate vivere, & mori voluit: mille responsiones adducunt S. Patres D. Petrus Chrysol. Describit non accedit, qui pernitenti dominum incantat sequi, sed omnia posse, quia promittit: dixisset cautius, sequar te quocumque ieris. S. P. August. intelligitur, miraculis motum propter inanem jactantiam eius, qui voluisse, S. Dionys. Cart. Litteratus fuit, cooperavit multis infirmis sanantem a Christo acquiritur, in faciendo ipsum ad sanationem illorum, sicque voluit perennam multam a sanatis colligere: id est, concitavit beatus Simon de Cassia. Aliquid iste sermone temporalis emolumentis sperabat ex Christo,

aut dolo iste prostravit: propterea huiusmodi responsionem accipit, non quod sequeretur, sed quia Christo nihil aderat commodi temporalis. Angelicus Doctor a Christo eum rejectum putat, quia curiosus fuit, non solum cupiebat videre miracula, quae Christus parabat, sed & a Christo suum servitium potestate facienda: miracula remunerandum sperabat; Sed Filius Dei, eius curiositatem deprehendens illum abegit, ac si dixisset: servitium abhorreo, nec curiosus pati possum, aliquid quare magistrum, ego te non volo. Ex mala inquit Angelicus, intentione volebat eum sequi, quia audiebat signum fuisse factum, volebat sequi, ut faceret signa.

14. Locutionibus adeo fuit exosa curiositas, ut ad illam extirpandam fancierint, ut nova referent multa aliqua puniretur. Lex Plutarcho teste vetera celebranda: Laudanda Loventium lex, quae si quis peregre reverteretur rogasset, nunquid novit: eum multa assiduebat. Si haec lex a Christianis observaretur: non essent tot curiosi. Et quis N. hanc fecerit, non abominetur? videte aliquos toto die feriantes in plateis, vel terentes scana in tabernis, vel circumambulantes, ut audiant nova quae Roma ex Hispania, Gallia, Germania venerunt, quam non melius facerent, si, quid agatur in propria domo, scire contententur: ego tales temporis prodigos, otiosos, mendaces, sictores appello. Ecce sane si tantum tempus bono animae impederent, quantum perdunt in his curiositatibus vanis, id utile ipsis foret, per duas horas, attenti audient novellas mendacis farras, nec illis molestum est tanto tempore stare, sed si per quadrantem horae debeant interesse mille, afficiuntur radio, murmurant, de oratione & patientiam perdunt. Quantum esset melius, ut tales tempus non curiositatibus similibus, sed domesticis negotiis impenderent? Philosophus illum, qui domo exiens conspiciat illumbebat, rediens vero deponerebat, objurgavit, quia a contrario egrediens illa domi relinquere, ne foris ad facta aliorum attenderet, reverterens vero illa usurpare, ut res domesticas curaret, debebat, docere voluit, homines in observandis actibus proximi oculos habere lineos, esse aequilas, & Argos, ad suas vero actiones esse talpas. Ideo tales interrogavit Plutarch. Cur homo tu alienis malis perspicaces habes oculos, in tuis cecutus, inverre cognoscendum studium, & ista curiositatem ab externis transfer ad ea, quae sunt intra te.

15. Quae vos annales vestrae vitae erroribus repletos, historias vestrae familiae percurrere, & illas miseris plena reperietis. Curiosos oculos semper

B. Sim. de Cas. l. 9. c. 16. f. 502.

D. Tho. in c. 8. Mat. f. 6. col. 4. l. K.

Plut. de curios.

Carol. Sigon. l. 2. c. 3. de panis.

Plut. de curiosit. l. 2. l. D. n. 415.

per apertos habet, ut videat quid agant vicini, sed caecus est, ut attendat quid agant filii, *Incuria sui curiosum in alios facit*, dicebat S. Bernardus. Et dum curiosi conveniunt, nullus est cuius vitam & mores non examinent. Et quod peius est, ad infortunia miserorum exhilarantur, & ad prosperitatem fortunatorum contristantur, si obviant amico, vice salutationis, quid habeat novi querunt, si respondeat se nil nescire, repliant, vidi non neminem in foro discurrentem cum exteris, absque dubio aliqua nova habebat. Audi vi bella iam incipere, talem Principem conscribere milites, verbo, novellis vivunt, novis nutiantur, & pascuntur.

Cur non estis potius curiosi, ut sciatis in quo statu sit anima vestra. Num in statu salutis vel perditionis, vel quam actionem meritoriam, gratam, vel magis, vel minus gratam praestare possitis? de hac sancta, & laudabili curiositate nec vos cogitare credo. Quantum illa vobis noceat, tantum haec vobis proderit. Et si hucusque in hoc detestabili defectu fuistis rei, deinceps vos emendate, & quiesco.

ALTERA PARS.

Acceptis autem omnis timor.

16. **P**opulus curiosus tam rarum prodigium resuscitat filii viduae videas, timere incipis, forsitan quia curiositas tandem in miseriam migrat, esto per divinum privilegium haec turbis non evenirent. Hanc veritatem Poetae docent. Ulysses ut per longum tempus fluctibus per mare agitur fuit, tandem ad aulam Aëoli Regis ventorum appulit. Humaniter ab eo exceptus fuit, & per aliquot dies in aula tractatus, Ulyssi valedicenti Rex in sacco ventos conclusos dono dedit, ne undas maris turbarent, & ille feliciter cursum itineris absolveret. Ulysses saccum accepit, & in loco sequestro navis recondidit. Illo dormiente socios curiositas incessit, videndi, quid in sacco esset, cum enim esset muscus Regis, nisi tati, & pretiosi illo contineri censebant. Sacrum invenerunt, curiosè aperuerunt, mare turbant, undas fluctus inverteunt, & ita navem concusserunt, ut milles in periculo submersio nis essent. Timebat Ulysses, atrepidabant navigantes, & nisi fuissent nauaræ, & naucleri expertes, omnes fuissent submersi, & iure causam curiositati attribueret potuissent.

17. Quid dicemus de Actæone? hic juvenis

venationi valde deditus erat, & dum quadam vice canibus consequeretur feras, prope fontem aliquem venit, in quo Diana cum aliis Deabus per ritatem se lavare solebat. Actæonem invaluit curiositas eam videndi, & inter fontes, que dumeta absconditus ne videretur, Dea se lavantes observavit, ejus male contigit, ut à Diana videretur, quæ indignata in certum eam mutavit. Canes ut eam viderunt, feramque putarent, ejus jugulum petierunt, & ungibus discerpente occiderunt, hic fructus fuit lux curiositatis. Hæc sunt fabulæ N, quas fluxerat Poetae, ut docerent homines curiositatem velut causam plurimum infortuniorum fugere.

18. A fabulis ad historias transfegimus. Aristoteles, dum satis facturus curiositatis motus maris Euriipi investigare non posset, in illud se precipitem dedit, Similiter Phium se precipitavit in voragine montis Vesuvii historiae referunt. Thales ille Milesius media nocte in platea, capite erecto, oculis fixis, mente composita caelum serenum contemplabatur, ut ex curiositate sciret dispositionem Planetarum, motum sphaerarum, numerum stellarum, velocem cursum primi mobilis ab Oriente in Occidentem, motus inferiorum orbium ab Occidente in Orientem, conjunctionem Planetarum, eorum oppositionem, an se respicerent per triam scilicet an quadratum, an in puncto summo ascensus, vel imo descensus, an versus Septentrionem vel Austrum. Considerabat in firmam faciem Zodiaci, lineam eclipticam, per quam continuo ambulat Sol. Observabat duos tropicos, duo æquinoctia, constellationes, quæ sunt in polo Boreali, velut Ursam majorem, & minorem, Andromedem, coronam Ariadnae, Boötem, Biscolum, canes Sirei & Phocionis, mirabatur signa Australia, nempe libram, scorpionem, navem Argi, &c. Et dum his curiositatibus intentus, inopinato movens gressus in fossam incidit, cum aliquo suo damno. Hinc ab ancilla doctus, & reprehensus fuit: Bene apparet, & Thales, te cerebrum alio delinasse, curiosus spectas caelum, nec vides pericula, quæ tibi in terra imminent. Thalesi sunt tales similes, qui curiosi alienas actiones observant, esto longe absint, nec vident proprias, quæ domi contingunt, hinc contingit, ut in foveam adverstatis, & miseriarum cadant.

19. David tantus sanctus, & Rex in gubernando adeo prudens, ac in observatione præceptorum divinatorum tam accuratus, quid quæso

in caelis fuit, ut offensionem Dei incurreret, atque in
 adulationem cum Bethsabee, & homicidium Uria
 committeret? Regem in sua aula & Bethsabee, quae
 in hoc obambulat, videndi cum curiositas
 vultur. Ex hoc ejus miseria ortum duxerunt,
 & illi, si poenitentia illa errata non diluisset.
 Hic sanctus Pater Augustinus: De longe, vi-
 dit illam David, in qua caprus est: mulier longe, li-
 bro prope aliterat, quod videret, in illo quod eade-
 ra. Et S. Ioan. Chrysostomus curiosus lapsus
 Regis proponens, ait: Audiant curiosi, au-
 dient qui spectacula infantum Theatralibus; Da-
 vid talis, ac tantus lesus est, & tu te putas non posse
 laedi. Et ille quidem non vidit meretricem, sed bene-
 ficiam suam in solario domus sua, tu autem in
 Theatro, ubi tanta sunt corruptela: tanta praecipit
 curiositas ante lapsum.

20. Scite velle cur Deus sanctum Petrum in
 triplicem abyssum negationum labi permisit.
 An non antea dixerat: Etiam si oportuerit me mori
 tecum, non te negabo: An non antea promiserat,
 Tecum paratus sum in carcerem, & in mortem ire?
 facit optime ante in horto demonstrabat, ubi
 ad defensionem sui magistri gladium arripuit, &
 ferentis opposuit. Cur ergo jam tam infelici-
 ter cadit? Causa anathemizare, & jurare, quia non
 novi hominem illum.

Audite quid dicat sanctus Mathaeus: dum ex
 horto Olivarum fugeret, & sequeretur magi-
 strum usque ad Palatium Pontificis, gestibus
 curiositatis incedebat: *Sequebatur à longe ut vi-
 daret finem.* Curiosus scire volebat, quo Christum
 deceret, cui tribuisti cum fissent, quid cum
 exiret, quis eum examinaret. Curiositas
 causa huius lapsus fuit. Puto Simonem Pontificis
 curia ingressum non Christi gratia, sed curiositate
 quadam ductum, quo scilicet iudicii formam, &
 quibus modis Christum acciperent hostes illius.

21. Non minora infortunia feminis ob cu-
 riositatem contingunt, duas opiniones referunt
 Scriptores facti circa locum, in quo Eva à serpen-
 te tentata fuit. Nonnulli serpentem paradisi
 intrasse putant, alii, inter quos Rupertus Abbas,
 serpentem id non fuisse autum putat; sed foris
 ad sepe accessisse, & Evam curiosam ad sepe

illam perduxisse, ut loca remota à paradiso vide-
 ret, imò se inclinasse sepi, ut qualis esset regio
 obleret. Serpens ergo ad locum adserpens,
 cui inibat Eva, caput erexit, occasionem que
 loquendi cum ea sumpsit, verbisque eam dece-
 pit, & fictis promissis ad transgressionem præ-
 cepti divini induxit, ob quam tam ipsa, quam
 ejus postea humanas miseras haereditavit. *Mu-
 lier, verba sunt Ruperti, corpore, & oculis vago, Rupert.
 dum continenter deambulans forte prospiciens, Abbas a-
 quale extra paradysum mandus esset, & dum ser- pud Paul.
 pens, usque astutus dulcedine terra illius proprius, Aresi t. 1.
 & ambrosius inibat; locus Diabolo datus est, & de vitis l.
 occasio breviter porrecta, unde tentaret Evam. 6. imp.*

O maledicta curiositas, quot malorum fuiti
 causa & origo.

22. Quodnam putatis fuisse gravius crimena
 patrum ab uxore Loth, dum cum marito pro-
 ficiscens, ad montem Segor in medio itinere à
 Deo punita fuit, & versa est in statum salis Dio-
 nylius Carthulianus illud fuisse curiositatem ait:
*Circa ingressum in Segor antiquam urbem illam Dionys.
 intravit, ex inordinata curiositate respexit, ut vi- Cart apud
 daret quid accidisset Pentapoli, illi accinit S. Pro- Ioan. Hay-
 sper. Vxor Loth statua salis effecta, exemplo fatuus som. 2. in
 conditis in proposito sancto, quo tendunt proficien- Gen. ubi
 tes, noxia curiositate retro non debere respicere. v. 334.*

Miseria, quibus involuta fuit Dina filia Ja-
 cob, ob curiositatem, quando pertingens ad ci-
 vitatem Salem Sichimitis subjectam formam
 vestium Regionum illarum videte voluit, om-
 nibus nota fuit. Tentorium ait Lippomannus,
 paternum egreditur, curiositate adducta ad con-
 templandum habitum, & mores mulierum regionis
 illius, & ideo periclitatur de castitate. Ergo
 fugite curiositatem, & ite in
 pace.

Curiositas